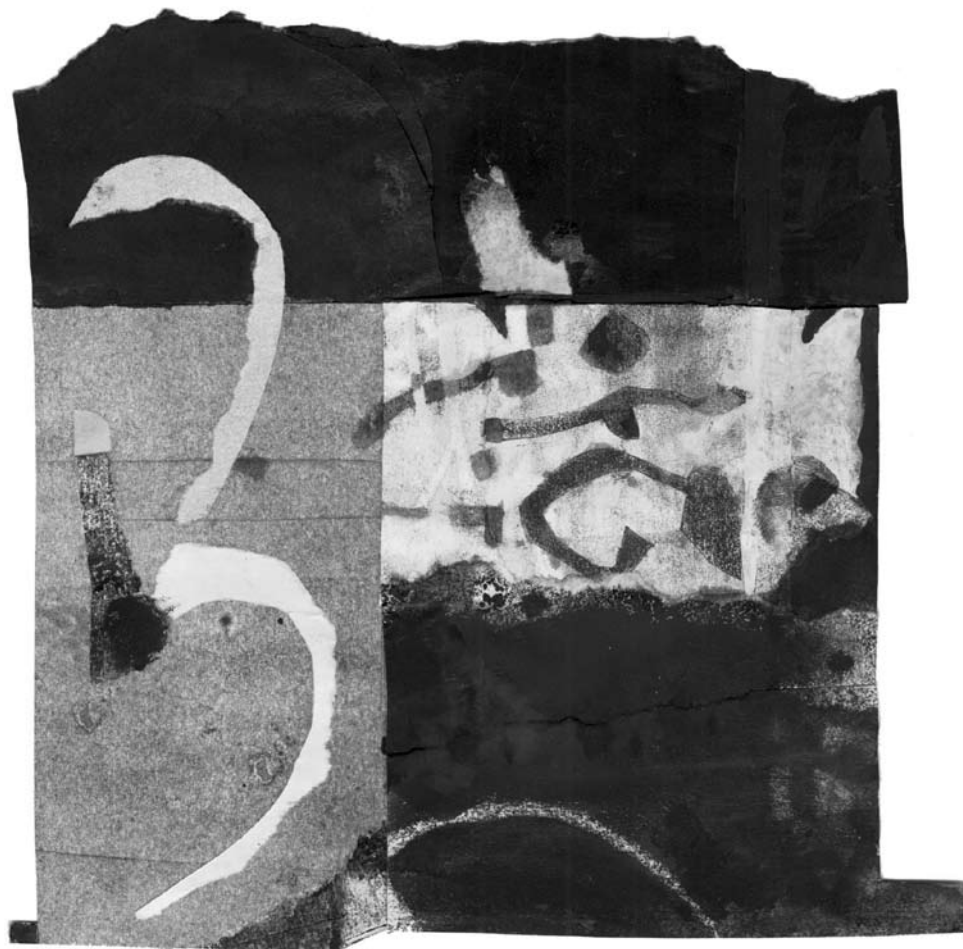


HARANGOZÓ FERENC



ELEKTROGRÁFIÁK

A CÍMLAPON A
CSILLAGVILÁGOK I.
CÍMŰ ALKOTÁS
LÁTHATÓ

HARANGOZÓ FERENC
ELEKTROGRÁFIÁK

– Harangozó Ferenc elektrográfiai munkáiról –

Az *útjelzők* (Heidegger: *Wegmarken*, 1967), majd az egybekapcsolást és a választást tudtul adó és/vagy kötőszavakkal egybekapcsolt *stációk* különbözősége és jelentésegysége alapvetően meghatározza Harangozó Ferenc elmúlt években készült elektrográfiait. A két beállítódás közötti feszültségteret járjuk be az úton-levés és rá-ébredés dinamikájában (Grado, Kereszt), majd a természetes odafordulás érzékenységét figyeljük (Földből, Körtánc), hogy végül a kezdet és távolodás képi-nyelvi univerzumainak jelentéseit értelmezhesük az útjelzők és stációk egybetartozásaként.

(az út vagy az ébredés) Az út folyamatos változást jelző toposza elsődleges beállítódásként, magatartásformaként is megragadható Harangozó *Grado* sorozatát szemlélve. Fontos kiindulópont, hogy a köralakokba fogott önmegjelölések képi ikonikája a talált látványtöredékek és azok rögzítését fogják egybe. Az univerzum tárgyi-dologi lényegét szemlélő ember horizontális látótereket keres magának, majd ezeket rendre megtalálva vertikális vizsgálódások, szemlélődések terepévé teszi azokat. A látás érzéki rendjét teszi közzé így alkotónk sajátos töredezett, montázszerű szerkesztéseivel. Eligazítást kínál, legalábbis az önmagát adó úton-levés értelmében.

Ám az is látható, hogy az alapkérdés egy távolabbi filozófiai dimenziót is bemozdít. Egy lépéssel hátrébb, egy sajátos háttér-esztétikai alaphelyzetre utalva¹ lételméleti platformról, annak határvonaláról is közelíthetünk a probléma egyik jellegzetes értelmezéséhez. „Ennek megfelelően – írja Heidegger – a határvonal helyt adó kifejtésének a következőt kell kérdeznie: miben áll a nihilizmus beteljesülése? A válasz kézenfekvőnek látszik. A nihilizmus akkor teljesül be, ha az egész fennállást hatalmába kerítette, és mindenütt színre lép, ha már semmi sem tudja kivételként tartani magát, minthogy a nihilizmus normál állapotá vált. /.../ A nihilizmus beteljesülésével kezdődik csak a nihilizmus végső fázisa. Feltehetőleg e végső fázis zónája – minthogy a normál állapot és annak megszilárdulása uralja – szokatlanul széles. Ezért a null vonal, ahol a beteljesülés véggé válik, a vég stádiumában (am Ende) még egyáltalán nem látható.”²

Ha mindezt egy gondolat kísérlet keretében továbbgördítjük, akkor az esztétikai fenomének jelölhetik/jelenthetik a határvonalon azokat a helyeket, ahonnan azok a bizonyos nihilizmus természetére irányuló kérdések megfogalmazódhatnak. Ám az is kiténik, hogy Harangozó nem elégszik meg csupán ennyivel. Ezért az ébredés, *transzcendenciát* idéző kozmoszát is megjeleníti a *Kereszt I–IV.* munkáiban. Itt már mintegy onto-theológiai előjelekkel. Ahol is a hit tartalmi alakjának kérdésességére, beszédbe foghatóságának problémájára ismerhetünk, ami a nem objektíváló és lehatároló gondolkodáshoz kötődik.³ S valójában magára a dologra, a kereszt szimbolikájának alakváltozásaira figyelhetünk. A kereszt alakjait körbefogó elipszisek teret adnak és hagynak a megjelenőnek. Ami azonban egybetartozik dolgainkkal, mert ugyanazokból a talált- és keresett létező-foszlányainkból állnak egybe mint a *Grado* sorozata. Mindezzel arra is felhívva figyelmünket, hogy a természetes építkezés és a szakrális valóság egybejárása a transzcendens valóságra ébredés sajátos lehetőségét kínálja,

1 Erről lásd Bohár András, 2003, *Határ-műfaj és háttér-esztétika fenomenológiai-hermeneutikai át-tekintés az elektrográfiáról* / *Grenz-Gattung, Hintergrund-Ästhetik (ein phänomenologisch-hermeneutischer Über-Blick der Elektrographie)* 24

2 Martin Heidegger, 2003 *A lét kérdéséhez* (ford. Pongrácz Tibor) In: Uő. *Útjelzők* 358-359., *Zur Seinsfrage* 1967 In: Ders.: *Wegmarken*. Frankfurt am Main. Vittorio Lostermann. S. 321.

3 Vö Martin Heidegger *Fenomenológia és teológia* (ford. Tózsér Endre) In: Uő. *Útjelzők* 49-78. In: Ders.: *Wegmarken* 1976, GA: 9. Frankfurt am Main. Vittorio Lostermann. S. 321.

(ahogy érzünk) A fent jelzett út vagy ébredés egymásra következő és választást sugalló képi világát természetes magától értetődőséggel követik a létezési alapokra rámutató *Földből I-II.* képei. Nem mozgást, értelmet kereshetünk ekkor a képi rekonstrukciók nyomán, hanem a lét topológiájának előtérbe helyezéséért. Félretolva a lét igazságnak keresését,⁴ az úton-levés vagy ébredés kettősségét: a phüszisz érzéki lényegiséget egybefogó és megmutató helykijelöléseire összpontosítva.

S hogy mennyire így van ez, azt mutatják az előzőeket mintegy mozgásba hozó *Körtánc I-IV.* alkotásai. Ebben az esetben is, akár csak a létalapokat kutató képeknél a téglatest formába applikált energiamozgások azt a kettősséget jelzik, ami a phüsziszhez, az érzéki természethez társuló szellemiben s ezek a renddé szerveződésben található. Nem jogosulatlan a nietzschei elgondolásokkal való egybevetés, ugyanis a 19. század nagy elutasító költő gondolkodója éppen ezt a kettősséget emelte a tragédia születését taglalva. „Az élet, a szenvedés, a gyönyör e buja bőségének közepette lakozik a tragédia – írja Nietzsche a Tragédia születésében –, fenségesen, elragadtatva, s távoli, mélabús dalra figyel – a létezésről regél a dal, az élet forrásairól, melyeket így hívnak: vágykép, akarás, fájdalom. – Igen, barátaim, osztozzatok hitemben, higgyetek a dionüszosi életben és a tragédia újjászületésében. A szókratészi ember ideje lejárt: borostyánkószorút öltetek, vegyétek kezetekbe a thürszosz botot és ne csodáljátok, ha tigris és párdúc törleszkedik térdetekhez, és lábatoknál hízalgőn hever.”⁵

Harangozó képei is ezt a bizonyos érzéki keresést és keretbe foglalást, a kettő együtt láttatását célozzák meg. Azonban mégsem feledkezhetünk meg az úton levés világot feltérképező programjáról vagy az ehhez csatlakozó transzcendens szimbolika megjelenítéséről, mert ezek is ott munkálnak a háttérben. Egyfajta pulzálást, a változó léthelyzetnek engedő beállítódást is kitapinthatunk így. Ami még inkább aláhúzza alkotónk azon törekvését, ami a választás szabadságához és ennek megéléséhez kapcsolódik a fentiek jegyében.

(útjelzők és stációk) A *Kezdetben I-IV.* és a *Csillagvilágok I-IV.* kör- és téglalap formavariációiba foglalt élményvilág is egy újabb utalás-összefüggést hív életre. Útjelzőink lehetnek az egyes városok, a lenyomat-émlékek, amit rögzítünk, majd műalkotássá transzformálva megörökítünk. Ám ezek a későbbiekben stációkként, sorsösszefüggéseként más minőségben tárulkozhatnak fel. Pontosan ez utóbbi probléma képi nyelvi színre vitele, ami igazán nyitottá és egyúttal titkokat rejtővé teszük Harangozó alkotásait

S ezt rokoníthatjuk Scheler antropológiája által megformálható kérdéssel, a kozmoszban élő nyitott, hiány-lény harmóniakeresést kísérő emberével. Aki megkísérli mindezt, mert nemcsak a világra, de a transzcendenciára is nyitott létezőként szellemi lény voltához mindez elválaszthatatlanul hozzátartozik. Ezeket a *szellemi értékeket* – mondja Scheler, az esztétikai, etikai és filozófiai (ellentétben a jelenségek feletti *uralom* célját követő pozitív tudománnyal) a *művész*, a *törvényhozó* és a *filozófus* vonásaiban láthatjuk viszont.⁶ Ez a lehetőség-többlet, ami többek között a képek nyomán is kibonthatóvá és folytathatóvá válhat, majdán előlegezheti, megidézheti a hitben eredetileg adottan meglévő s a szeretet aktusában önérték-ként és személyi érték-ként megjelenő embert, aminek reprezentánsa a szent.⁷

Talán a scheleri intenciók említése sem volt haszontalan. Mert alkotónk tudja/érzi, hogy majdnem lehetetlen feladat elé állítatuk a művész, amikor az előzőekben jelzett problémákkal szembesül. Azonban a közelítést, hogy útjelzőink egykor hozzánk mért és bennünket irányító stációkká váljanak azon a bizonyos úton, azt mindig szem előtt kell tartuk, s ebben segíthetnek Harangozó Ferenc kép-applikációi.

4 Vö Bacsó Béla 2004, A „dolog” Heideggernél. In: Uő. Kiállni a zavart, Kijarat Kiadó, Bp. 133-142. és Martin Heidegger Beiträge zur Philosophie (Vom Ereignis) Vittorio Klostermann, Frankfurt am Main GA:79. 188-190.

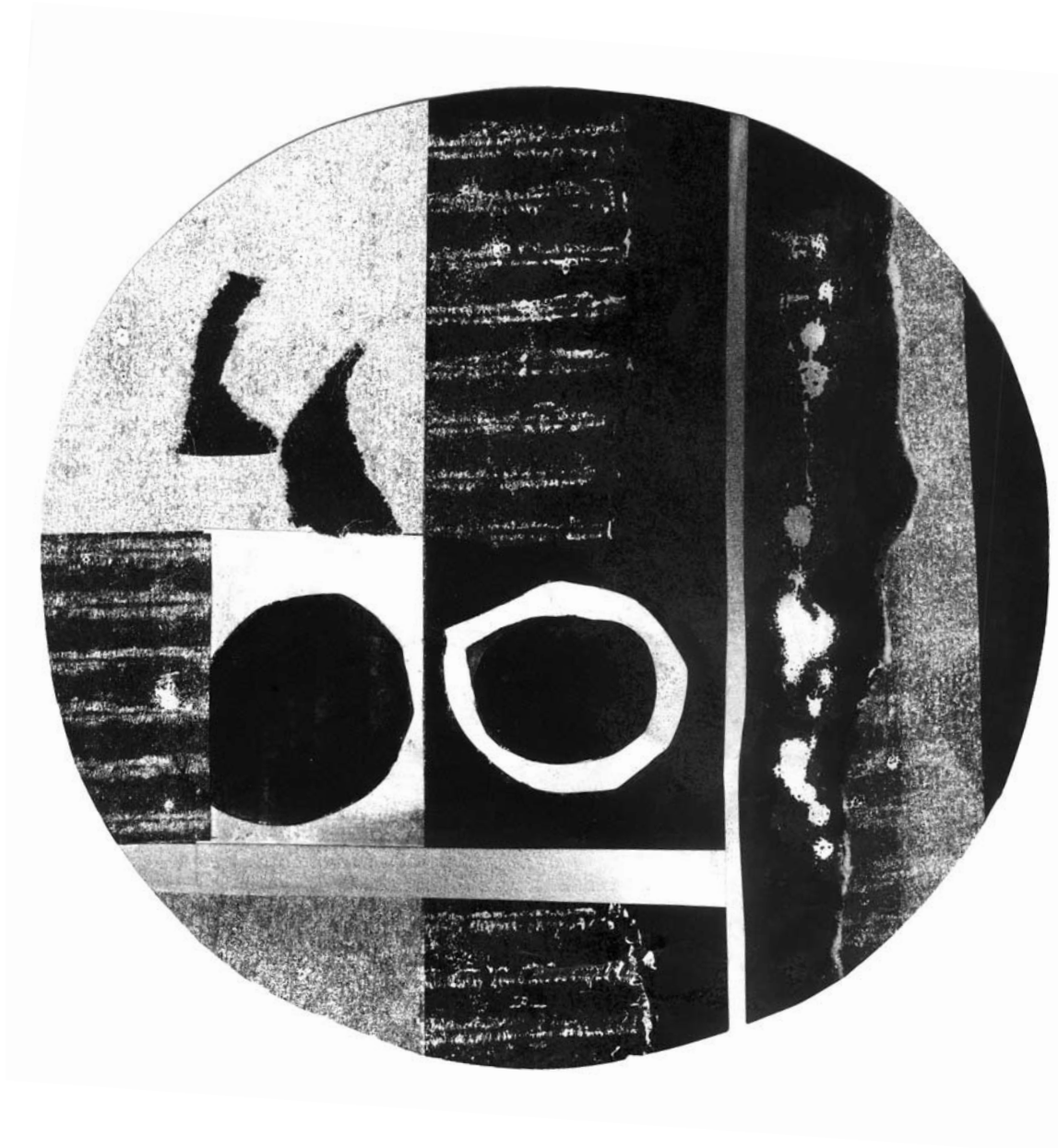
5 Friedrich Nietzsche 1986, A tragédia születése. (ford. Kertész Imre) Európa Könyvkiadó, Bp. 169, Friedrich Nietzsche, 1981, Die Geburt der Tragödie oder Griechentum Und Pessimismus. N. Werke in zwei Banden Hrsg. Von Ivo Frizel Carl Hauser Verlag,

6 Erről lásd bővebben Bohár András, Etikai horizontok (megjelenés alatt) Scheler fejezetét.

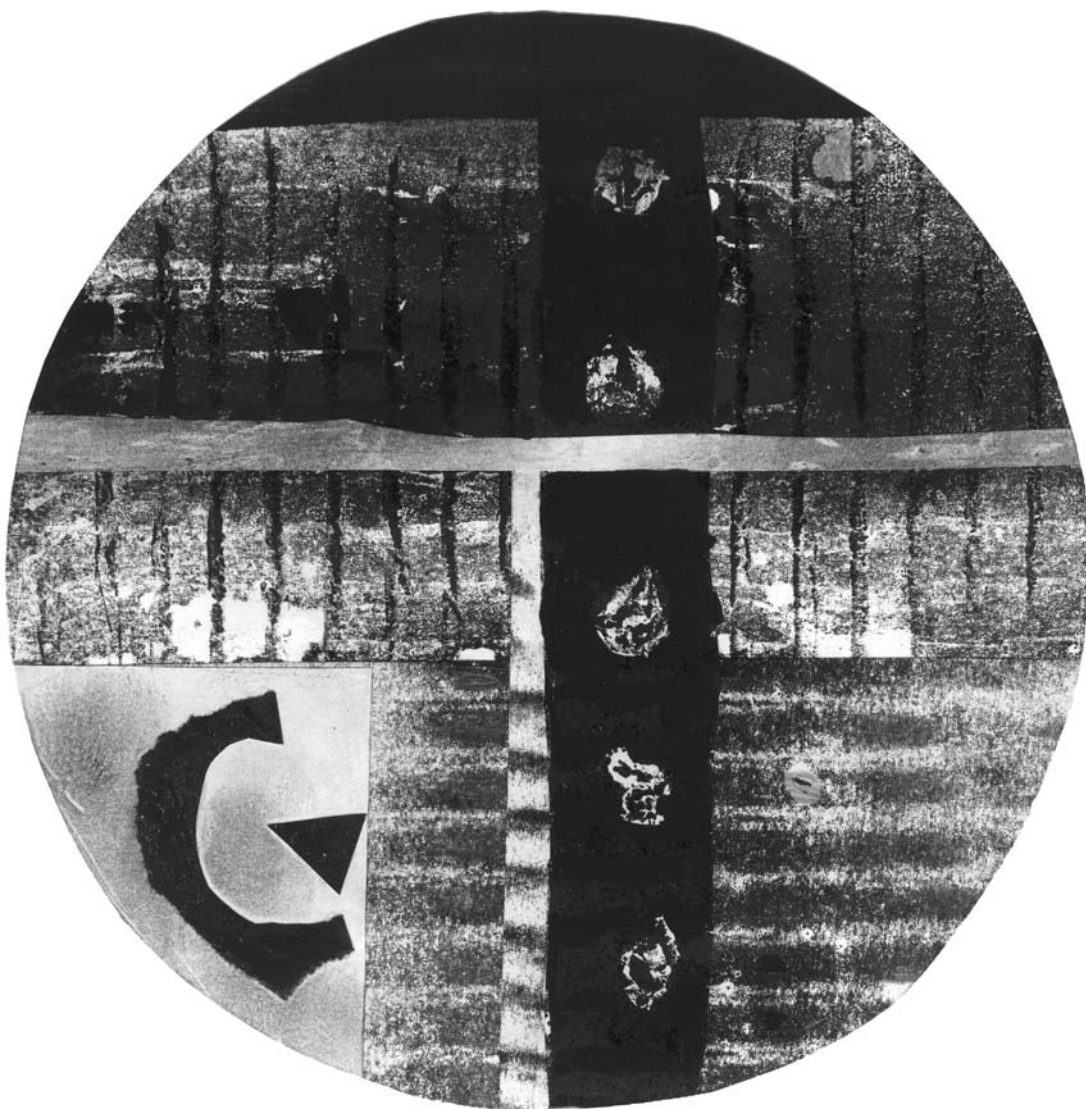
7 Max Scheler, 1979, A formalizmus az etikában és a materiális etikétika. (ford. Berényi Gábor) Gondolat Kiadó, Bp. 1979. Uő. Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertethik, 1927, Max Niemeyer Verlag



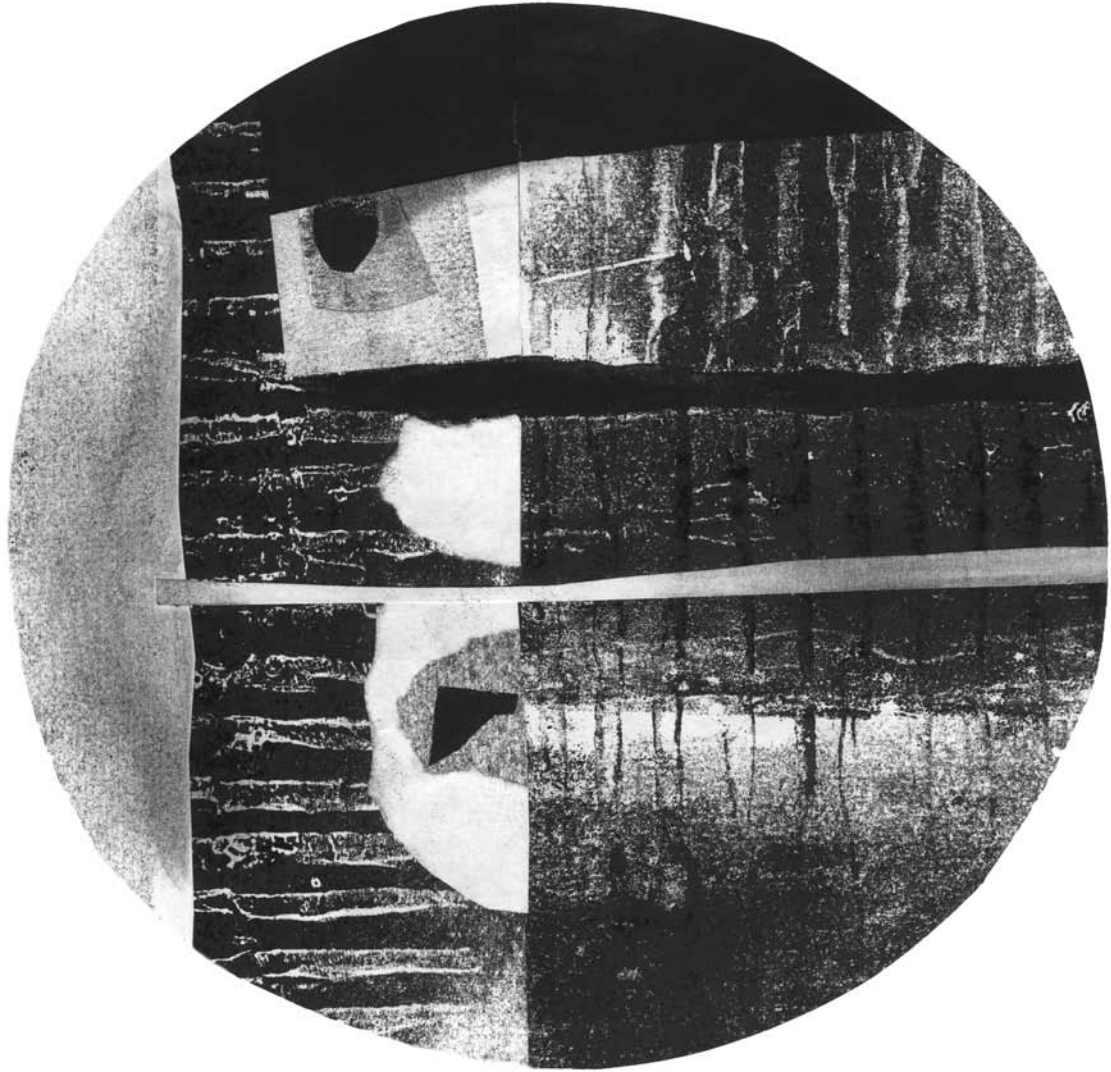
GRADO I.
Ø 15 CM
1997



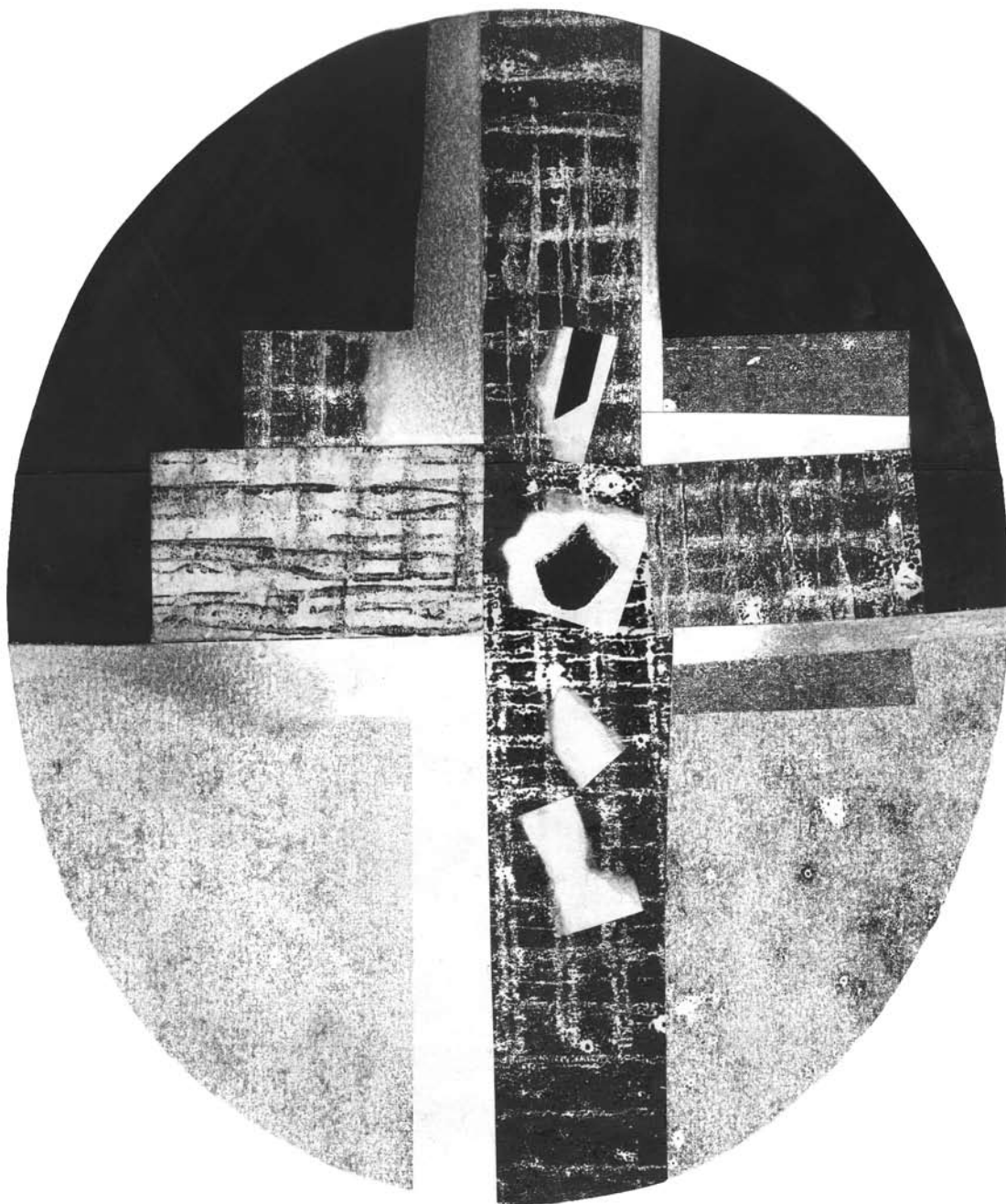
GRADO II.
Ø 15 CM
1997



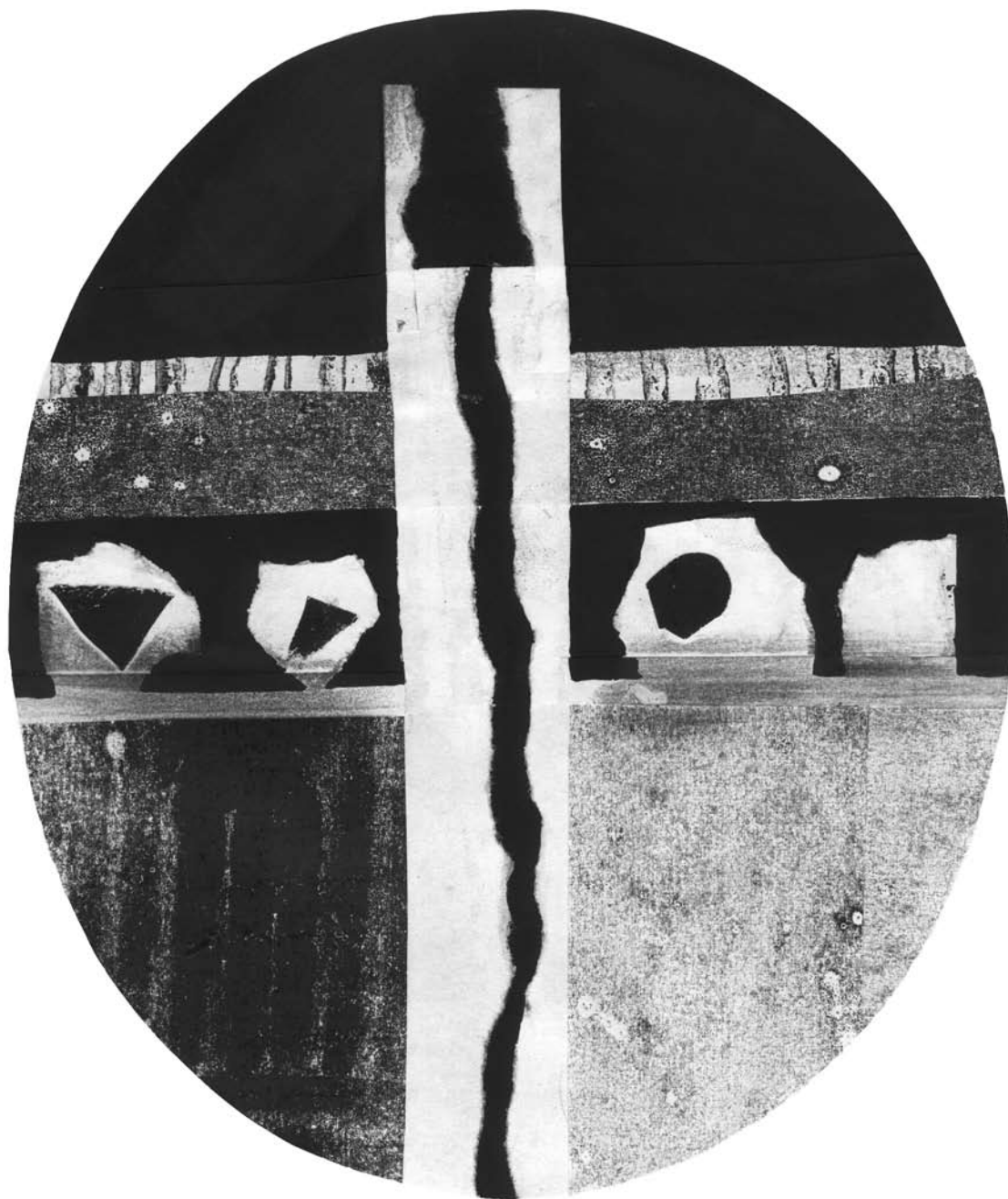
GRADO III.
Ø 15 CM
1997



GRADO IV.
Ø 15 CM
1997



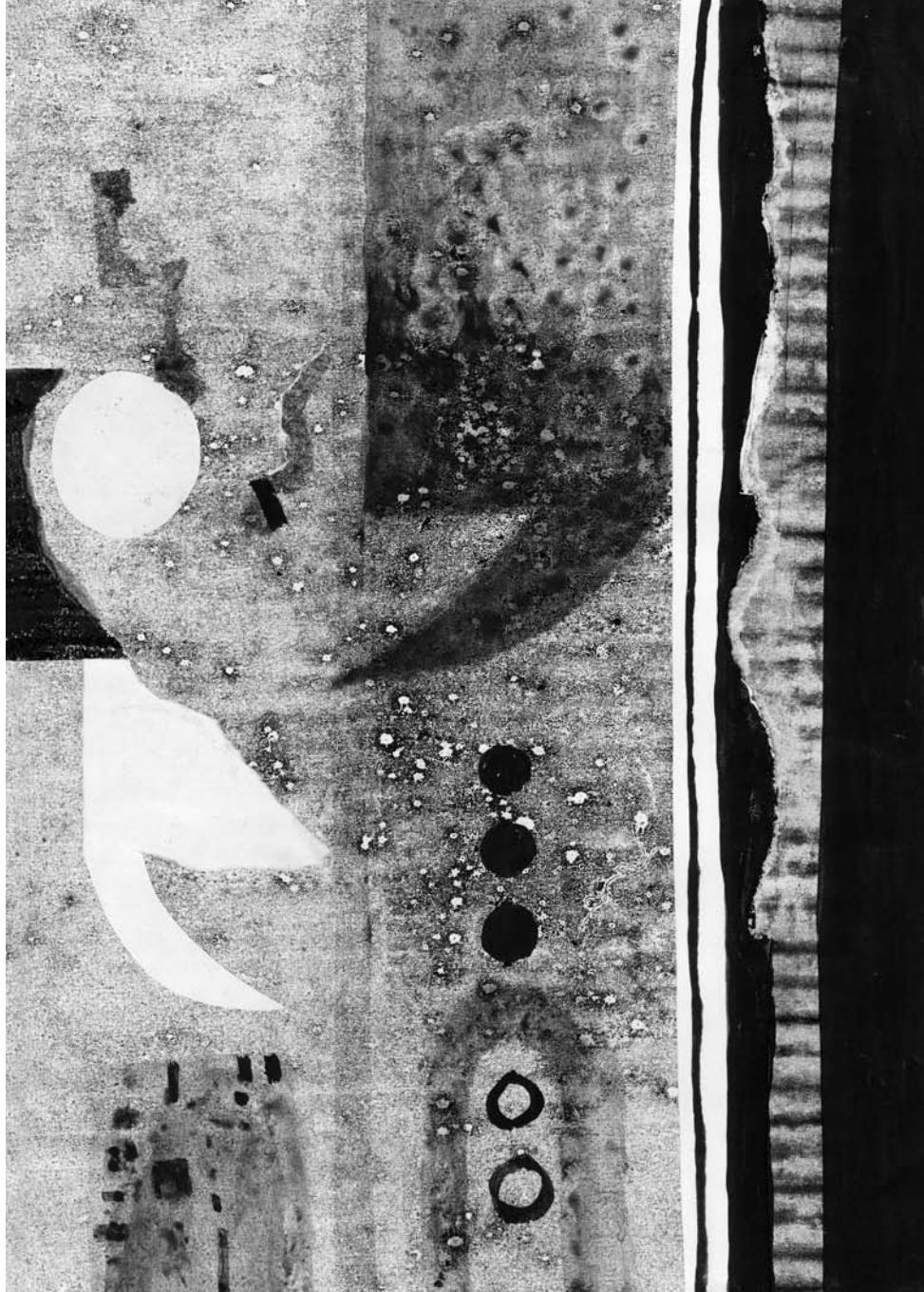
KERESZT I.
17,5×15 CM
2000



KERESZT II.
17,5×15 CM
2000



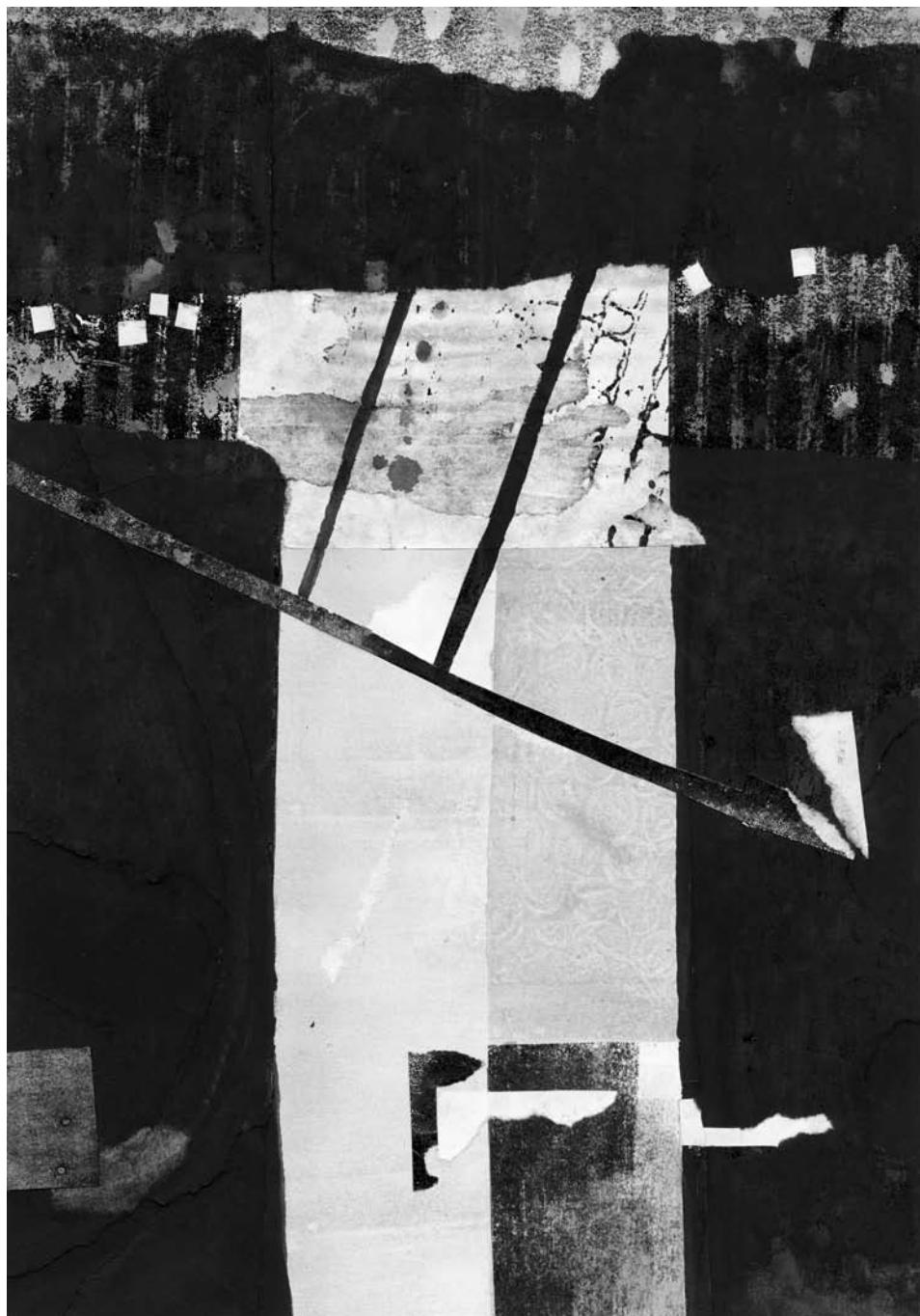
KÖRTÁNC I.
52,5×37 CM
2002



KÖRTÁNC II.
52,5×37 CM
2002



KÖRTÁNC III.
52,5×37 CM
2002



KÖRTÁNC IV.
52,5×37 CM
2002



FÖLDBŐL I.
52,5×37 CM
2002



FÖLDBŐL II.
52,5×37 CM
2002



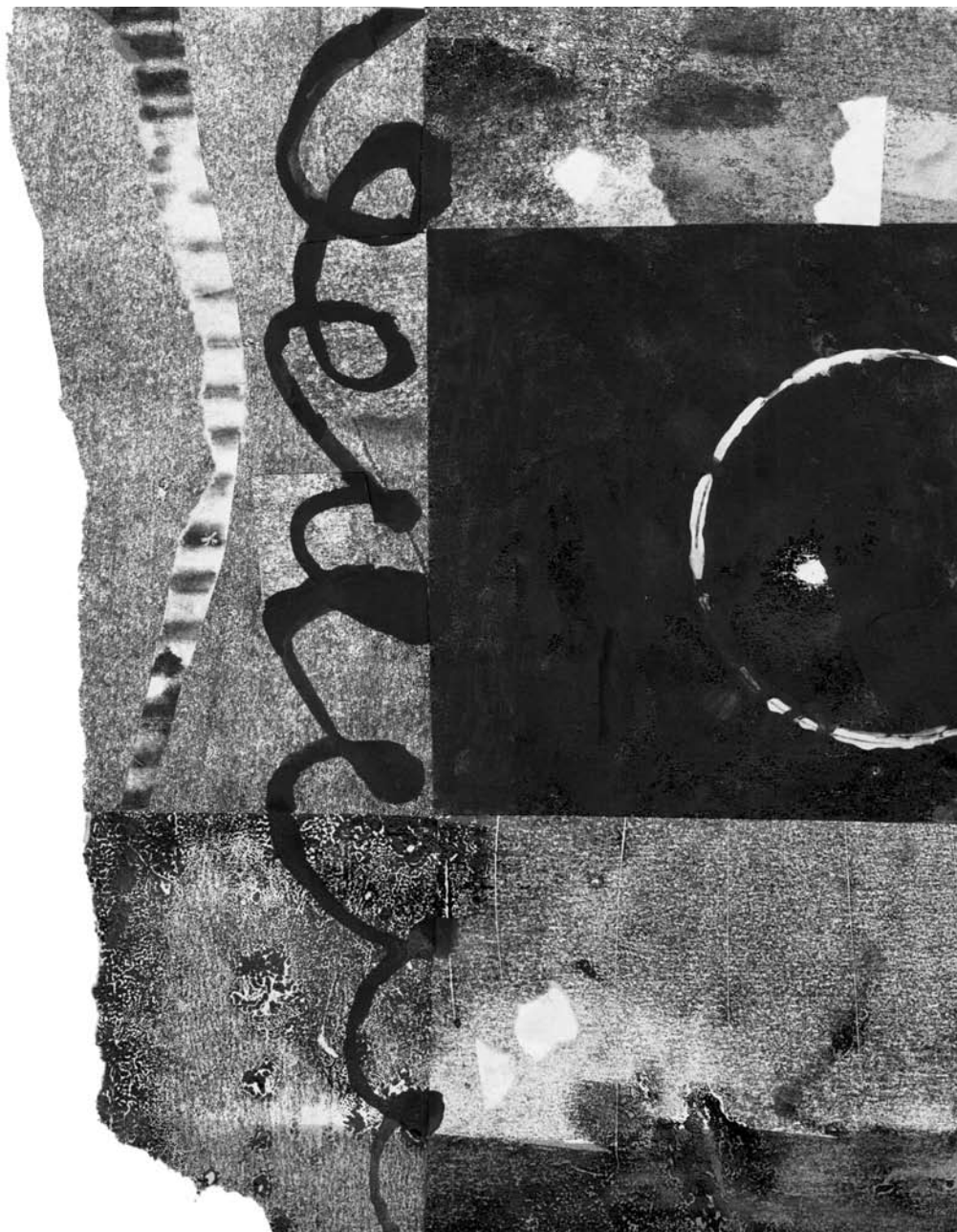
KEZDET BEN I.
41 × 33,5 CM
2002



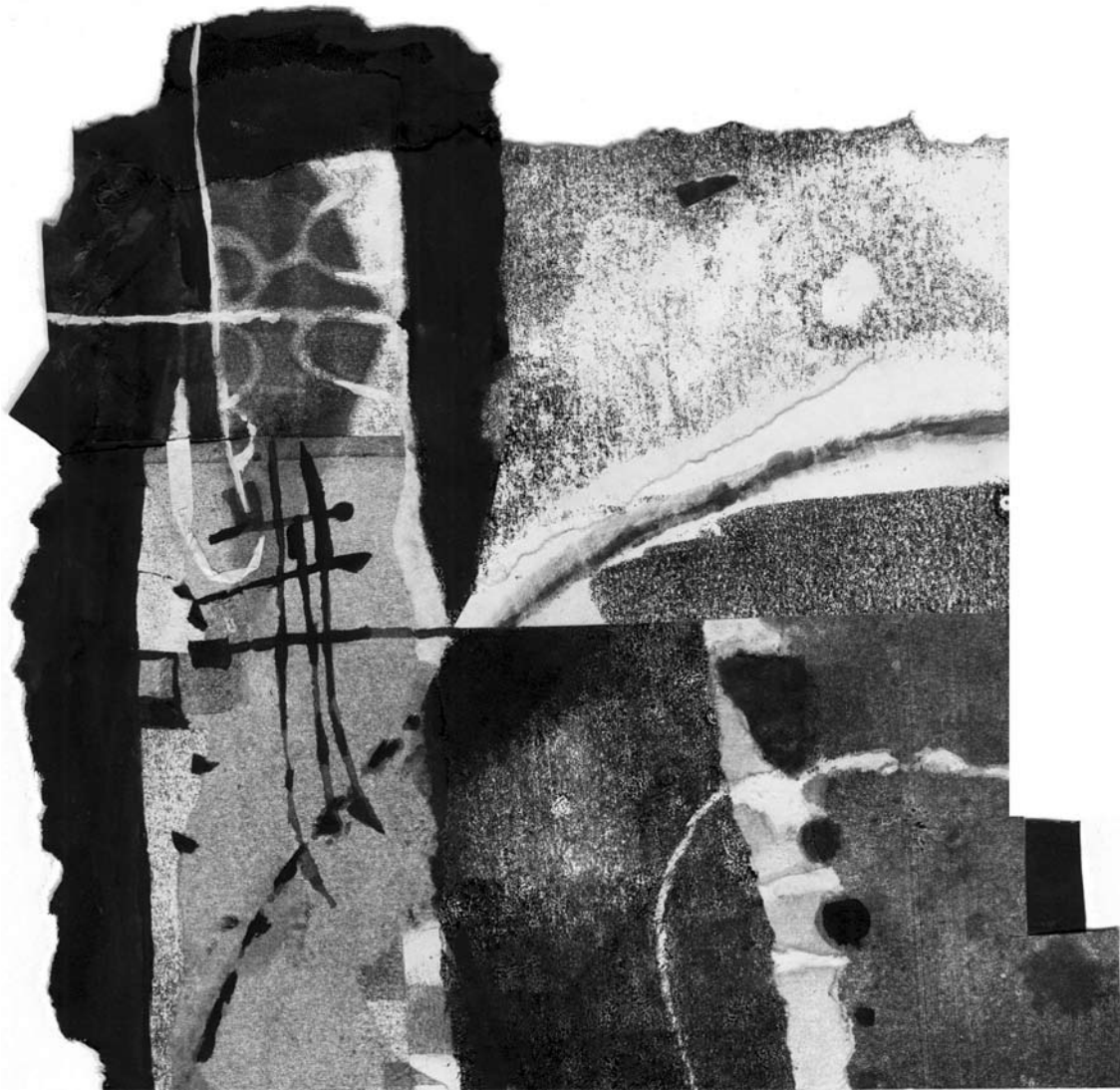
KEZDET BEN II.
41 × 32,5 CM
2002



KEZDET BEN III.
41 × 34 CM
2002



KEZDET BEN IV.
40,5×34 CM
2002



CSILLAGVILÁGOK II.
35×36,5 CM
2003



CSILLAGVILÁGOK III.
35×36,5 CM
2003

Road Signs And/Or Stations

– About the electrographic works of Harangozó Ferenc –

The difference and homology of road signs (Heidegger: *Wegmarken*, 1967) and stations in sense, connected by the small words for choice and/or identify the latest electrographic works of Harangozó Ferenc definitively. With the dynamics of being-on-the-road and of recognition (e.g. *Grado*, *Cross*) as by the sensitivity of natural turning towards (e.g. *From the Earth*, *Roundelay*) we will be able to walk along the space between two attitudes, being able finally to explain the pictural-lingual universal sense of beginning and removal as the join of road signs and stations.

(the road or awakening) Observing the serie of Harangozó under the title *Grado* the continous changing character of the road can be described as primary attitude or behaviance. It's an important starting point, that the pictural iconicity of his circle formulated self-markings summarize those picked-up visual fragments and their fixing. Human beings who observe the material essence of universe are looking for horizontal visual fields and after finding them vertically they prove and examine them. Thus the artist publishes the sensory system of vision in a characteristically broken form of montages. He offers arrangement at least towards his own being-on-the-road.

But it is also to see, that the basic question will remove another philosophical dimension. Just one step behind, referred to a typical background-aesthetic situation¹ based upon an ontological platform we may approach a characteristic interpretation of the same problem. "In accordance, the correct expression for the division line has to ask the following: What is the accomplishment of nihilism?" – so Heidegger. The answer seems to be very obvious. Nihilism accomplishes firstly, if overmastering the total existence, when nothing is able to hold on itself as an exeption, because nihilism became to the normal condition./.../ With it's accomplishment only the final phase of nihilism begins. The zone of this final phase is probably unusual bright, because it is controled by the normal condition and it concretes. Thus the zero line, where accomplishment finishes cannot be seen anyhow in it's final stage (*am Ende*)."²

If we try to think it over in the frames of a reflections' research, aesthetic phenomenon can mark/mean the points on that boundary from where questions towards the nature of nihilism can be formulated. But it's also obvious, that so far Harangozó is unsatisfied. This is the reason for him to reproduce the universe of awakeness, calling up the memory to transcendency in his works entitled *Cross I-IV*. But with some onto-theological omens. Here we recognize the questionableness of confidence in subject and in words, not considering to objectivating and penetrating meditation.³ And we are allowed to concentrate to the subject, to the metamorphoses in symbols of the cross. Curves around the cross offer and open space for the appearance. And it considers to our things, because they are composed from the same founded and searched existing rags, like his serie entitled *Grado*. Thus he remains us, that the coincidence of natural construction and sacral reality will offer us the special opportunity to awake for a transcendent reality.

1 About the subject see: BOHÁR András 2003, *Határ-műfaj és háttér-esztétika fenomenológiai-hermeneutikai áttekintés az elektrográfiáról.* (*Grenz-Gattung, Hintergrund-Asthetik /ein phenomenologisch-hermeneutischer Überblick der Elektrographie*) 24

2 Martin Heidegger, 2003 *A két kérdéshez* (ford. Pongrácz Tibor) in: uő. *Útjelzők* 358-359. *Zur Seinfrage* 1967 in: ders. *Wegmarken*. Frankfurt am Main. Vittorio Lostermann. S. 321.

3 see: Martin Heidegger *Fenomenológia és teológia* (ford. Tózsér Endre) in: uő. *Útjelzők* 49-78. *Zur Seinfrage* 1967 in: ders. *Wegmarken*. Frankfurt am Main. Vittorio Lostermann. S. 321.

(as we do feel) The choice suggesting pictural world of the road or awakens signed above follows by the pictures entitled Earth I-II., showing towards the basics our existence. We shouldn't search here after moveness and after any reason on behalf of the pictural reconstructions, rather after the topology of existence. Pushing away the truth of existence,⁴ the duality of being-on-the-road or awakens: focusing on the frames and on showing the placement of the sensorous essentiality of physis.

And how far this is exactly so, is shown by the works Roundelay I-IV., pushing the formerly mentioned ones into moveness. In this case, too, just like on behalf of those pictures of him searching after our existential basis energy movings enframed and applied into bricks sign the duality to be find in the sensorous naturally joined mental and even in their organization into a certain system. It is not a fault to make a comparison to some thoughts of Nietzsche, because the great refusing poet-theorist of the 19th century emphasized exactly this duality by detecting the birth of tragedy. "Tragedy is living among the sensual richness of life, suffering and pleasure", so the poet in *The Birth Of Tragedy*, "taking care overjoyed on far, melancholic songs - songs telling about existence, life sources called: wished pictures, willingness, pain. – Yes, my friends, you should take part in my belief, in the life after Dionysos and in the birth of tragedy. The periode of Socratican people has gone; take an ivy chaplet, take the Thyrsos stick in your hands and don't be afraid, when tiger and panther tight to your leg and lies flattering there".⁵

The picture of Harangozó aim even the above special sensorous searching and enframing and the parallel view of both. But we aren't allowed to forget about the world-discovery program of his being-on-the-road or about the representation of joined transcendent symbolism, just because they are appearing consequently in his backgrounds. We even may feel out a certain kind of pulsation, an attitude applied to changing life situations. And all this underlines the activity of our painter connected to the free choice and to the experience.

(road signs and stations) Also the experimental world of the works *In The Beginning I-IV.* and *Starworlds I-IV.* enframed into fromal brick and circle variations recalls a further relation. Our road signs might be towns, printed rememberings, all we have ever fixed and afterwords in artistic works we render. But they can appear later as stations, better to say as connections in destiny. And exactly the pictural-textural presentation of this later problem will open up and hide in secrets the works of Harangozó Ferenc.

And this can be connected to a question formulated in Scheier's anthropology, to that human being living in the cosmos and searching after unexisting ones. The one, who entertains this attempt, just because being opened for transcendency and for the world and because this considers undeviable to his basic human attitude as a theoretical being. And these theoretical ethical, aesthetical and philosophical values, so Scheier, (in spite of the positive science aiming the power over the incidents) we can see again in the features of the artist, the legislative and the philosopher.⁶ This supply of possibilities, being capable to be opened and to be followed on behalf of the pictures can give advance and cite the person in his belief originally existing and in the act of love as personal value appearing one, represented by a saint.⁷

May be even the mentioning of Scheier's intentions were not useless. Just because our artist knows/feels, that being an artist a nearby impossible duty is given to him, when facing the above problems. But the approach, that our road signs should be turned into stations, which can guide us on that certain road, must be kept always in our eyes and a great help for us in this work will be provided by the pictural applications of Harangozó Ferenc.

4 Bacsó Béla 2004, A "dolog" Heideggernél. in: uő. *Kiállni a zavart*, Kijarat kiadó. Bp.133-142 and Martin Heidegger *Beiträge zur Philosophie (Vom Ereignis)* Vittorio Klostermann. Frankfurt am Main GA 79. 188-190.

5 Friedrich Nietzsche 1986, *A tragédia születése.* (ford. Kertész Imre) Európa Könyvkiadó Bp. 169, Friedrich Nietzsche, 1981. *Die Geburt der Tragödie oder Griechentum und Pessimismus.* N. Werke in zwei Banden Hrsg. von Ivo Frizel Carl Hauser Vrlg.

6 About the subject see detailed: Bohár András, *Etika, horizontok* (under printing) the chapter about Scheier

7 Max Scheier, 1979 *A formalizmus az etikában és a materiális értékética.* (ford. Berényi Gábor) Gondolat Kiadó Bp. 1979. uő: *Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertethik.* 1927. Max Niemeyer Vrlg.

KIADJA

KÉPÍRÁS MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY

TÁMOGATÓK

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS
SOMOGY MEGYE ÖNKORMÁNYZATA
KISFALUSI ANDRÁS
MERNYE KÖZSÉG POLGÁRMESTERE
MAGYAR ELEKTROGRÁFIAI TÁRSASÁG
SOMOGYI ALKOTÓMŰVÉSZEK EGYESÜLETE
VASZARY KÉPTÁR

A SZOROZAT SZERKESZTŐJE • BÁTAI SÁNDOR
GRAFIKAI ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS • MATUCZA FERENC
FORDÍTÁS • WINKLER FERENC
NYOMDAI MUNKÁK • PETHŐ ÉS TÁRSA NYOMDA, KAPOSVÁR

KAPOSVÁR
2004

ISSN 1589 6129
ISBN

A KÉPÍRÁS FÜZETEK
MEGJELENT KIADVÁNYAI

2000

BOHÁR ANDRÁS • ELEKTROGRÁFIA

2001

fenyvesi TÓTH ÁRPÁD • KÉPREGÉNYEK
SZEIFERT JUDIT • KÉPÍRÁS

2002

SÁNDOR EDIT • FIRKÁK
SZOMBATHY BÁLINT • MILLENNIUMI KÉPEK

2003

BOHÁR ANDRÁS • JELENSÉG ÉS ÉRTELEM
BOHÁR ANDRÁS • HATÁR-MŰFAJ, HÁTTÉR-ESZTÉTIKA

2004

HARANGOZÓ FERENC • ELEKTROGRÁFIÁK

K É P Í R Á S



F Ü Z E T E K
2 0 0 4